

Osnivanje Hrvatskog športskog saveza

KROVNA HRVATSKA ŠPORTSKA ORGANIZACIJA, HRVATSKI ŠPORTSKI SAVEZ PRVI JE PUT OSNOVAN 5. LISTOPADA 1909. U ZAGREBAČKOM SVRATIŠTU GRIČ, A POTOM PONOVRNO U ZAGREBU 28. PROSINCA 1990. IZVRŠNI ODBOR HRVATSKOGA ŠPORTSKOG SAVEZA DONIO JE 5. LIPNJA 1991. GODINE ODLUKU O IMENOVANJU ČLANOVA RADNE GRUPE ZA PRIPREMU OSNIVANJA HRVATSKOGA OLIMPIJSKOGA ODBORA

Piše **Zdenko Jajčević**

Sve brojniji športski klubovi osnovani u Hrvatskoj početkom XX. stoljeća nisu se više zadovoljavali samo rijetkim međusobnim susretima, nego su tražili mogućnost nastupa i na međunarodnom planu. U to vrijeme u svijetu jača međunarodni olimpijski pokret, osnivaju se međunarodne športske federacije i priređuju europska i svjetska prvenstva.

Težnja za uključivanje u ta događanja kulminirala su u Hrvatskoj krajem prvog desetljeća XX. stoljeća. Prema Hrvatsko-ugarskoj nagodbi od 1868. i kasnijim revizijama nagodbe, Hrvatska je imala potpunu samostalnost u pitanjima prosvjete i kulture, pa tako i u domeni športa. Međutim, u praksi, svaki pokušaj da Hrvatska postane član MOO-a odmah je naišao na protivljenje austrijskih i mađarskih predstavnika u najvišem olimpijskom tijelu. Uspjeh za uključivanje Hrvatske u međunarodne športske forume bio je otežan i činjenicom da nije postojalo jedinstveno vrhovno športsko tijelo koje bi formalno-pravno rukovodilo takvim akcijama.

Krovna hrvatska športska organizacija, Hrvatski športski savez prvi je put osnovan 5. listopada 1909. u zagrebačkom svratištu Grič. Poslije I. svjetskog rata Hrvatski športski savez svoje je djelovanje prenio na Jugoslavenski olimpijski odbor, središnju športsku organizaciju novostvorene države Kraljevine SHS.

Ponovno osnivanje Hrvatskog športskog saveza

Hrvatski športski savez, HŠS, osnovan je u Zagrebu 28. prosinca 1990. Usklađujući se s novim političkim i gospodarstvenim sustavom u Republici Hrvatskoj, Skupština Hrvatskoga športskoga saveza usvojila je 28. veljače 1991. *Projekciju politike razvoja hrvatskoga športa*. Projekcijom je kao jedan od važnijih ciljeva utvrđena uspostava izravnih odnosa s međunarodnim športskim savezima i učlanjenje u Međunarodni

olimpijski odbor. Srednjoročnim planom Hrvatskoga športskoga saveza za razdoblje od 1991. do 1995. godine, koji je 28. veljače 1991. usvojila Skupština, među osnovne ciljeve i zadatke uvršteno je osiguravanje povoljnih uvjeta za ostvarivanje vrhunskih športskih dometa i očuvanje dostignute razine i prestiža vrhunskih športaša Hrvatske u europskim i svjetskim razmjerima, te stvaranje organizacijskih, stručnih i financijskih uvjeta za športske pripreme i nastup hrvatskih športaša na olimpijskim igrama.

Radna grupa za pripremu osnivanja HOO-a

Izvršni odbor Hrvatskoga športskog saveza donio je 5. lipnja 1991. godine odluku o imenovanju članova Radne grupe za pripremu osnivanja Hrvatskoga olimpijskoga odbora (HOO). U Radnu grupu imenovani su Ivan Kern kao predsjednik, te članovi Vladimir Findak, Boris Volčanšek, Slavko Podgorelec i Marijan Malović. Poslove tajnika obavljao je Zvonimir Šemper. Radna grupa bila je zadužena za poduzimanje svih radnji u svezi s osnivanjem Hrvatskoga olimpijskoga odbora. Morala je izraditi pravne akte buduće vrhovne hrvatske športske organizacije: odluku o osnivanju, pravila, odluku o načinu izbora predsjednika, dopredsjednika i članova vijeća i nadzornoga odbora. Također je trebalo inicirati donošenje odluka o osnivanju Hrvatskoga olimpijskoga odbora i izbor njegovih predstavnika, od republičkih granskih športskih saveza olimpijskih športova, Hrvatskoga društva športskih novinara, Sekcije za športsku medicinu hrvatskoga liječničkoga zbora i Fakulteta za fizičku kulturu.

HŠS prekida veze s Jugoslavenskim olimpijskim komitetom

Budući da je tzv. Jugoslavenska narodna armija počela izvoditi ratne operacije na tlu Hrvatske, Izvršni odbor HŠS-a na sjednici 1. kolovoza 1991. godine donio je odluku o obustavljanju svojega sudjelovanja u radu Saveza za fizičku kulturu Jugoslavije i Jugoslavenskoga olimpijsko-

Izvršni odbor HŠS snimljen 29. 12. 1990. Slijeva: Vladimir Juriša, Stjepan Puhak, Ivan Kern, Spasoke Jančić, Zdenko Pešić, Emil Hofman i Zorislav Srebrić.

Osnivačka sjednica Hrvatskog športskog saveza u Domu sportova 28. 12. 1990. godine

ga komiteta i prekidu odnosa sa Savezom organizacija za fizičku kulturu Srbije. HŠS je pozvao sve hrvatske

granske športske saveze da donesu svoju odluku o obustavi svih aktivnosti klubova i pojedinaca u jugoslavenskom sustavu natjecanja i odluku o nesudjelovanju u jugoslavenskim selekcijama. Odluka je donesena jednoglasno.

Predsjednik HŠS Ivan Kern tom je prilikom izjavio: "Naš je cilj da vidimo Hrvatsku predstavljenu među mnogobrojnim nezavisnim državama na olimpijskim igrama. Dakako da ta težnja ima i svoju cijenu, koju hrvatski sport i sportaši moraju platiti". (D. Marović, *Sportske novosti*, 6. kolovoza 1991).

Kritiku postojećega stanja i prijedloge za novu formu organiziranja hrvatskog športa predlažu brojni hrvatski sportaši i športski djelatnici. "... Stoga je normalno i nužno da se u Hrvatskoj osnuje inicijativni odbor za osnivanje Hrvatskoga olimpijskoga odbora, sa svim atributima nacionalnog olimpijskog odbora u obitelji Međunarodnog olimpijskog odbora. HOO bi zastupao interese sportaša iz Hrvatske u odnosu na moguće daljnje jednostrano uvlačenje politike u šport i na diskriminaciju sportaša iz Hrvatske. Paralelno s tim nužno je provesti i novu organizaciju cjelokupnog športa u Hrvatskoj u svim njegovim segmentima. Može izgledati da nije vrijeme govoriti o problemima športa dok je Hrvatska u ovako teškoj situaciji, ali s druge strane se mora imati u vidu velike koristi koje će i država Hrvatska imati kad njeni sportaši budu nastupali pod okriljem Hrvatskoga olimpijskoga odbora, nadajmo se već na Olimpijskim igrama 1992. godine." (Z. Kovačić, Nužan osnutak HOO!, *Vjesnik*, 8.VIII. 1991).

"Hrvatska zloupotrebljava šport u političke svrhe"

Na proširenoj sjednici Predsjedništva Saveza za fizičku kulturu Jugoslavije (SFKJ) koja je 13. kolovoza 1991. održana u Beogradu, s predstavnicima športskih saveza i Jugoslavenskoga olimpijskoga komiteta "jednoglasno je osuđena zloupotreba športa u političke svrhe". Povod tom skupu bilo je pismo Hrvatskoga športskoga saveza, kojim obavještava SFKJ da

obustavlja svoje sudjelovanje u radu SFKJ-a i JOK-a i prekida odnose sa SOFK-om Srbije. U radu sjednice nisu sudjelovali predstavnici HŠS-a i Športne zveze Slovenije. Međutim, i bez njih je skup imao kvorum za legitimno odlučivanje. Stručna služba SFKJ-a izdala je radni materijal pod naslovom *Moguće posljedice odluke HŠS i prijedlog mjera za osiguranje djelovanja sistema u novonastalim okolnostima*.

U tom se tekstu predlaže "da se opozovu svi članovi međunarodnih sportskih udruženja iz hrvatskog sporta; da sportski savezi razmotre mogućnost uvođenja izvanrednog prijelaznog roka (20. do 27. kolovoza) za sve one sportaše koji žele otići iz hrvatskih klubova kako bi dobili mogućnost nastupa na velikim natjecanjima i Olimpijskim igrama u Barceloni; da se sportski savezi, odnosno njihovi uredi (veslački, kuglački, hokeja na travi, itd.) presele u Beograd; da se Skupština SFRJ upozna s trenutnim stanjem u jugoslavenskom sportu; obavijestiti MOO i sva druga međunarodna sportska udruženja; u međunarodna natjecanja treba ići bez klubova iz Hrvatske koji su to ostvarili osvajanjem naslova prvaka i pobjednika kupova Jugoslavije, jer ako ne žele predstavljati Jugoslaviju, ne mogu ni biti njeni predstavnici u međunarodnim natjecanjima; kako su novinari iz Hrvatske donijeli zaključak da se izdvoje iz Udruženja novinara Jugoslavije, predloženo je da se povuče akreditacija za sve one koji su to uradili u roku i akreditirali se za ZOI u Albertvilleu i OI u Barceloni; energično se osuđuje zloupotreba sporta" (Nametnuta izolacija, *Vjesnik*, 14. VIII. 1991.). Međutim, taj je tekst prihvaćen samo kao polazna osnova, a u diskusiji je zatraženo da se pojedini stavovi i preporuke prošire. Preporučeno je svim jugoslavenskim športskim savezima da se što prije izjasne o sustavu natjecanja na saveznoj razini u novim okolnostima, kao i o popuni državnih reprezentacija novim članovima, zbog otkaza reprezentativaca iz Hrvatske.

Literatura

1. Radan, Ž. (1970). Počeci nogometnog sporta u Hrvatskoj i osnivanje Hrvatskog športskog saveza. *Povijest sporta*, 1 (1), 102 - 131.
2. Z. Kovačić, Nužan osnutak HOO!, *Vjesnik*, 8.VIII. 1991.
3. Nametnuta izolacija, *Vjesnik*, 14. VIII. 1991.